

SPORAZUM IZMEĐU
REPUBLIKE SRBIJE I MAĐARSKE
O SOCIJALNOJ SIGURNOSTI

Republika Srbija i Mađarska,

u daljem tekstu: „strane ugovornice”,

u želji da uredе međusobne odnose u oblasti socijalne sigurnosti,

dogovorile su se sledeće:

Deo I

OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Definicije pojmova

(1) U ovom sporazumu sledeći pojmovi znače:

1. „teritorija”

za Republiku Srbiju, teritorija Republike Srbije;

za Mađarsku, teritorija Mađarske;

2. „pravni propisi”

zakoni, podzakonski i drugi opšti akti, koji se odnose na oblasti iz člana 2. ovog sporazuma, uključujući međunarodne ugovore kao deo pravnog sistema strana ugovornica;

3. „nadležni organ”

U Republici Srbiji: ministarstva nadležna za oblasti regulisane pravnim propisima iz člana 2. ovog sporazuma;

U Mađarskoj: ministar, ministarstva, odnosno drugi organ uprave nadležan za oblasti regulisane pravnim propisima iz člana 2. ovog sporazuma;

4. „nosilac”

organ, odnosno organizacija nadležna za sprovođenje pravnih propisa iz člana 2. ovog sporazuma;

5. „nadležni nosilac”

nosilac kod koga je lice osigurano u vreme podnošenja zahteva za davanje ili od koga ima ili od koga bi imalo pravo na davanje;

6. „organ za vezu”

organ koji je određen radi efikasnijeg sprovođenja ovog sporazuma;

7. „period osiguranja”

vreme za koje su plaćeni doprinosi i period priznat kao takav prema pravnim propisima strana ugovornica;

8. „novčano davanje”

penzija i druga novčana davanja, uključujući dodatke, dopune, usklađivanja i povećanja;

9. „davanje u naturi”

zdravstvene usluge i davanja, osim novčanih;

10. „prebivalište”

mesto stalnog, uobičajenog boravka;

11. „boravište”

mesto privremenog boravka;

12. „osiguranik”

lice koje je osigurano ili je bilo osigurano prema pravnim propisima iz člana 2. ovog sporazuma;

13. „korisnik”

lice koje je ostvarilo pravo prema pravnim propisima iz člana 2. ovog sporazuma.

(2) U ovom sporazumu ostali pojmovi imaju značenje koje im pripada prema pravnim propisima strana ugovornica.

Član 2.

Pravni propisi na koje se ovaj sporazum odnosi

(1) Ovaj sporazum se odnosi:

- na pravne propise Republike Srbije o:

1. zdravstvenom osiguranju, zdravstvenoj zaštiti i materinstvu;
2. povredi na radu i profesionalnoj bolesti;
3. penzijskom i invalidskom osiguranju;
4. osiguranju za slučaj nezaposlenosti.

- na pravne propise Mađarske

1. u oblasti socijalnog osiguranja o:

1.1. obavezi osiguranja i plaćanju doprinosa za davanja iz socijalnog osiguranja i davanja za slučaj nezaposlenosti;

1.2. davanjima iz obaveznog zdravstvenog osiguranja;

- 1.3. penzijama iz socijalnog osiguranja;
- 1.4. davanjima za lica sa izmenjenom radnom sposobnošću.
2. u oblasti davanja za nezaposlenost o:
 - 2.1. naknadi za traženje zaposlenja,
 - 2.2. pomoći za predpenzijsko traženje zaposlenja.

(2) Ovaj sporazum se odnosi na sve pravne propise kojima se obuhvataju, menjaju ili dopunjuju pravni propisi iz stava 1. ovog člana.

(3) Ovaj sporazum se odnosi i na one pravne propise kojima se utvrđuju novi sistemi ili grane socijalne sigurnosti u jednoj strani ugovornici, ukoliko nadležni organ te strane ugovornice o tome obavesti nadležni organ druge strane ugovornice i ovaj ne izrazi svoje neslaganje u roku od tri meseca od dana prispeća pismenog obaveštenja.

Član 3.

Lica na koja se ovaj sporazum primenjuje

Ovaj sporazum se primenjuje na:

1. lica za koja važe ili su važili pravni propisi jedne ili obe strane ugovornice i
2. druga lica koja prava izvode od lica naznačenih pod 1.

Član 4.

Jednaki tretman

Prilikom primene pravnih propisa jedne strane ugovornice, lica iz člana 3. ovog sporazuma su izjednačena sa državljanima te strane ugovornice, ukoliko ovim sporazumom nije drugačije određeno.

Član 5.

Transfer davanja

(1) Novčana davanja po propisima jedne strane ugovornice ne mogu se umanjiti, menjati, staviti u stanje mirovanja, oduzeti ili zapleniti zbog toga što korisnik ima prebivalište ili boravište na teritoriji druge strane ugovornice.

(2) Novčana davanja po pravnim propisima jedne strane ugovornice se isplaćuju korisniku koji ima prebivalište na teritoriji druge strane ugovornice.

(3) Državljanima druge strane ugovornice transfer davanja iz stava 1. ovog člana se vrši pod istim uslovima kao i sopstvenim državljanima u slučaju kada imaju prebivalište ili boravište na teritoriji treće države.

(4) Stav 2. ovog člana se ne primenjuje na davanja ostvarena u Republici Srbiji po osnovu najnižeg iznosa penzije.

(5) Odredba stava 2. ovog člana ne odnosi se na davanja po osnovu nezaposlenosti.

Član 6. **Izjednačenost činjenica**

(1) Ako neka činjenica prema pravnim propisima jedne strane ugovornice, ima pravno dejstvo na neko davanje, odnosno pravo, ta strana ugovornica uzima u obzir istu takvu činjenicu nastalu na teritoriji druge strane ugovornice kao da je nastala na njenoj teritoriji.

(2) U primeni pravnih propisa Republike Srbije stav 1. ovog člana ne primenjuje se u slučaju zaposlenja ili obavljanja samostalne delatnosti korisnika penzije na teritoriji Mađarske.

Deo II

ODREDBE O PRAVNIM PROPISIMA KOJI SE PRIMENJUJU

Član 7. **Opšte odredbe**

(1) Obaveza osiguranja određuje se prema pravnim propisima one strane ugovornice na čijoj teritoriji lice obavlja posao i u slučaju kada se prebivalište zaposlenog ili sedište poslodavca nalazi na teritoriji druge strane ugovornice, ako odredbama čl. 8. i 9. ovog sporazuma nije drugačije određeno.

(2) Na lice koje je istovremeno zaposleno ili obavlja samostalnu delatnost na teritoriji obe strane ugovornice primenjuju se isključivo pravni propisi strane ugovornice na čijoj teritoriji ima prebivalište.

(3) Na lice koje je istovremeno zaposleno na teritoriji jedne strane ugovornice i obavlja samostalnu delatnost na teritoriji druge strane ugovornice primenjuju se isključivo pravni propisi strane ugovornice na čijoj teritoriji je lice zaposleno.

Član 8. **Posebne odredbe**

(1) Na zaposlene u državnim i javnim službama i sa njima izjednačena lica upućena na teritoriju druge strane ugovornice primenjuju se pravni propisi strane ugovornice koja ih je uputila.

(2) Ako poslodavac sa sedištem na teritoriji jedne strane ugovornice uputi zaposlenog na rad na teritoriju druge strane ugovornice, na njega se, primenjuju pravni propisi prve strane ugovornice, kao da je zaposlen na njenoj teritoriji, ukoliko period upućivanja nije duži od 24 meseca.

(3) Ako lice koje obavlja samostalnu delatnost u jednoj strani ugovornici ode u drugu stranu ugovornicu radi privremenog obavljanja te delatnosti, na njega se, primenjuju pravni propisi

prve strane ugovornice, kao da u njoj obavlja delatnost, ukoliko period privremenog obavljanja te delatnosti nije duži od 24 meseca.

(4) Ako poslodavac koji se bavi vazдушnim, drumskim ili železničkim saobraćajem (prevozom, špedicijom i transportom) sa sedištem na teritoriji jedne strane ugovornice uputi zaposlenog na teritoriju druge strane ugovornice, na njega se primenjuju pravni propisi strane ugovornice u kojoj je sedište poslodavca, kao da je zaposlen na njenoj teritoriji.

(5) Na zaposlene na brodu ili drugim plovilima, primenjuju se pravni propisi strane ugovornice pod čijom zastavom brod ili drugo plovilo plovi.

(6) Na lica koja nisu zaposlena na brodu ili drugim plovilima, a koja obavljaju poslove utovara, istovara, popravke ili nadzora broda ili drugog plovila u luci druge strane ugovornice primenjuju se pravni propisi strane ugovornice kojoj luka pripada.

(7) Primena pravnih propisa jedne strane ugovornice za lica iz stava 2. i 3. ovog člana se može, na zajednički zahtev poslodavca i zaposlenog, odnosno molbu lica koje obavlja samostalnu delatnost izuzetno da produži za još 24 meseca uz saglasnost nadležnog organa, odnosno institucije koju on ovlasti, strane ugovornice gde se delatnost obavlja.

(8) Zahtev za davanje saglasnosti o produžetku primene pravnih propisa podnosi se u Republici Srbiji ministarstvu nadležnom za poslove penzijskog i invalidskog osiguranja, a u Mađarskoj Zemaljskoj kasi za zdravstveno osiguranje.

Član 9.

Diplomatska i konzularna predstavništva

(1) Na članove diplomatskog i konzularnog predstavništva upućene u drugu stranu ugovornicu, kao i na članove njihovih porodica koji žive sa njima u istom domaćinstvu i nisu osigurani po drugom osnovu, primenjuju se pravni propisi strane ugovornice iz koje su upućeni.

(2) Na zaposlene kao privatna posluga kod članova diplomatskog i konzularnog predstavništva upućene u drugu stranu ugovornicu, kao i na članove njihovih porodica koji žive sa njima u istom domaćinstvu i nisu osigurani po drugom osnovu, primenjuju se pravni propisi strane ugovornice iz koje su upućeni.

(3) Na zaposlene iz stava 2. ovog člana koji nisu upućeni primenjuju se pravni propisi strane ugovornice na čijoj su teritoriji zaposleni, a diplomatsko i konzularno predstavništvo, odnosno njihovi članovi koji ih zapošljavaju, dužni su da se pridržavaju pravnih propisa te države koji važe za poslodavca.

(4) Izuzetno od stava 3. ovog člana, zaposleni koji su državljani strane ugovornice čije je diplomatsko ili konzularno predstavništvo, mogu se, u roku od tri meseca od dana zaposlenja, odnosno ako su na dan stupanja na snagu ovog sporazuma već zaposleni, od dana njegovog stupanja na snagu, opredeliti za primenu pravnih propisa te strane ugovornice.

Član 10.

Izuzeci

Na zajednički zahtev zaposlenog i njegovog poslodavca, odnosno lica koje samostalno obavlja delatnost, nadležni organi dve strane ugovornice, odnosno subjekti koje oni ovlaste, mogu sporazumno dogovoriti izuzetke od čl. 7. do 9. ovog sporazuma, pri čemu moraju uzeti u obzir vrstu i okolnosti zaposlenja.

Deo III

POSEBNE ODREDBE

Poglavlje 1.

Bolest i materinstvo

Član 11.

Sabiranje perioda osiguranja

Period osiguranja navršen prema pravnim propisima obe strane ugovornice se, ako je to potrebno, sabira za sticanje prava na davanje u naturi i novčano davanje i za određivanje trajanja tog davanja, pod uslovom da se ti periodi ne poklapaju.

Član 12.

Davanja u naturi

(1) Lice koje ima pravo na davanja u naturi prema pravnim propisima jedne strane ugovornice, ima pravo na davanja u naturi za vreme privremenog boravka na teritoriji druge države kada njegovo stanje zahteva hitno pružanje zdravstvene zaštite, pod uslovom da nije otišlo na teritoriju druge strane ugovornice u cilju lečenja.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana lica iz člana 8. stav 1. i člana 9. st. 1. i 2. ovog sporazuma imaju pravo na davanja u naturi u skladu sa pravnim propisima strane ugovornice u koju su upućeni, na teret nadležnog nosioca.

(3) Pravo na davanja u naturi ima i lica koje je od nadležnog nosioca dobilo prethodno odobrenje da privremeno pređe na teritoriju druge strane ugovornice da bi u njoj bilo lečeno.

(4) Uslovi za sticanje prava na davanja određuju se prema pravnim propisima koje primenjuje nadležni nosilac, a način korišćenja prava na davanje se određuje prema pravnim propisima koji važe za nosioca mesta boravka.

(5) Odredbe st. 1, 2. i 4. ovog člana se primenjuju i na članove porodice.

Član 13.

Lica koja imaju prebivalište na teritoriji jedne strane ugovornice i rade u drugoj

(1) Lice koje ima prebivalište na teritoriji jedne strane ugovornice i ispunjava uslove potrebne za sticanje prava na davanja prema pravnim propisima strane ugovornice u kojoj radi, može

da koristi davanja u naturi koje pruža nosilac mesta prebivališta za račun nadležnog nosioca prema odredbama svojih pravnih propisa.

(2) Lice iz stava 1. ovog člana koje boravi na teritoriji strane ugovornice u kojoj se nalazi nadležni nosilac, koristi davanja u naturi prema odredbama pravnih propisa te strane ugovornice kao da u njoj ima prebivalište i onda ako je već koristilo pre svog boravka davanja u naturi za isti slučaj bolesti ili materinstva.

Član 14.

Pravo na davanja članovima porodice sa prebivalištem na teritoriji druge strane ugovornice

(1) Članovi porodice lica koje je osigurano kod nosioca jedne strane ugovornice, korisnici su davanja u naturi kada imaju prebivalište na teritoriji druge strane ugovornice kao da su osigurani kod nosioca mesta njihovog prebivališta. Obim i način pružanja navedenih davanja utvrđeni su na osnovu odredaba pravnih propisa tog nosioca.

(2) Članovi porodice koji borave ili promene prebivalište na teritoriju nadležne strane ugovornice koriste davanja u skladu sa odredbama pravnih propisa te strane ugovornice. Ovo pravilo se primenjuje i kada su članovi porodice već koristili za isti slučaj bolesti ili materinstva davanja koja pruža nosilac strane ugovornice na čijoj teritoriji su ranije imali prebivalište.

(3) Kada članovi porodice iz stava 1. ovog člana obavljaju profesionalnu delatnost ili su korisnici penzije ili rente koja im daje pravo na davanja u naturi prema pravnim propisima strane ugovornice u kojoj imaju prebivalište na njih se ne primenjuju odredbe ovog člana.

Član 15.

Korisnici penzije

(1) Na korisnika penzije ostvarene prema pravnim propisima obe strane ugovornice primenjuju se pravni propisi za pružanje davanja u naturi strane ugovornice na čijoj teritoriji ima prebivalište, a na teret njenog nosioca.

(2) Na korisnika penzije ostvarene prema pravnim propisima jedne strane ugovornice koji ima prebivalište na teritoriji druge strane ugovornice na pružanje davanja u naturi primenjuju se pravni propisi te strane ugovornice, kao da je pravo na penziju ostvareno prema njenim pravnim propisima, a na teret nadležnog nosioca.

(3) Korisnik penzije iz stava 2. ovog člana sa prebivalištem na teritoriji jedne strane ugovornice čije stanje za vreme boravka na teritoriji druge strane ugovornice zahteva hitno pružanje zdravstvenih usluga ima pravo na te usluge prema pravnim propisima i na teret nosioca druge strane ugovornice.

(4) Odredbe st. 1. do 3. ovog člana se primenjuju i na članove porodice korisnika penzije, koji izvode pravo na zdravstveno osiguranje po osnovu korisnika penzije.

(5) Odredbe ovog člana se ne primenjuju ako je lice po osnovu obavljanja profesionalne delatnosti zdravstveno osigurano u skladu sa pravnim propisima jedne od strana ugovornica.

Član 16.
Odobranje davanja veće vrednosti

(1) Za odobrenje proteza i drugih davanja u naturi veće vrednosti nije potrebna saglasnost nadležnog nosioca ako davanje nije moguće odložiti bez ugrožavanja života ili zdravlja odnosnog lica, ili ako se troškovi davanja naknađuju u okviru paušalnog obračuna predviđenog članom 21. stav 2. ovog sporazuma. U svim ostalim slučajevima je neophodna prethodna saglasnost nadležnog nosioca.

(2) Pod davanjima iz stava 1. ovog člana podrazumevaju se usluge čija vrednost u momentu njihovog pružanja prelazi protivvrednost od 500 EUR izraženu u nacionalnoj valuti strane ugovornice.

Član 17.
Pružanje davanja u naturi

(1) Pravo na davanja u naturi na osnovu čl. 12. do 16. i člana 29. stav 1. ovog sporazuma lice dokazuje potvrdom izdatom od strane nadležnog nosioca. Ako lice prilikom korišćenja davanja u naturi nije moglo da preda potvrdu, nosilac nadležan prema mestu boravišta zatražiće njeno naknadno izdavanje od nadležnog nosioca.

(2) Lice koje koristi davanja u naturi na osnovu člana 12. stav 3. ovog sporazuma na teritoriji druge strane ugovornice obavezno je da nosiocu nadležnom prema mestu boravka preda potvrdu kojom se potvrđuje da je nadležni nosilac u jednoj strani ugovornici odobrio lečenje u skladu sa zdravstvenim stanjem u drugoj strani ugovornici.

(3) Lice koje želi da koristi davanja u naturi na osnovu čl. 13. do 15. ovog sporazuma obavezno je da sebe, odnosno svoje članove porodice prijavi nosiocu mesta prebivališta potvrdom izdatom od strane nadležnog nosioca. Nosilac mesta prebivališta može zatražiti naknadno izdavanje potvrde.

(4) Potvrda iz stava 3. ovog člana važi do poslednjeg dana roka koji je na njoj naveden ili dok nosilac prema mestu prebivališta ne dobije zvanično, pismeno obaveštenje o prestanku njenog važenja.

Član 18.
Naknada u slučaju nepridržavanja propisanog postupka

(1) Licu iz čl. 12. do 16. ovog sporazuma koje je koristilo pravo na davanja u naturi na način koji nije predviđen članom 17. ovog sporazuma, nastale troškove nadoknađuje nadležni nosilac, prema pravnim propisima koje on primenjuje.

(2) Nosilac koji je pružio davanja iz stava 1. ovog člana obavezan je da nadležnom nosiocu, na njegov zahtev, dostavi neophodnu dokumentaciju.

Član 19.

Novčana davanja

Novčana davanja u slučaju bolesti ili materинства pruža nadležni nosilac neposredno korisniku prema pravnim propisima koje primenjuje.

Član 20.

Nosilac koji pruža davanja u naturi

U slučaju iz člana 12. do 16. ovog sporazuma, davanja u naturi pruža:

- u Republici Srbiji – organizaciona jedinica nosioca zdravstvenog osiguranja
- u Mađarskoj – organ zdravstvenog osiguranja.

Član 21.

Naknada troškova

(1) Nadležni nosilac nadoknađuje nosiocu druge strane ugovornice stvarne troškove nastale u vezi sa davanjima u naturi pruženim na osnovu ovog sporazuma, osim administrativnih troškova.

(2) Organi za vezu strana ugovornica mogu, u cilju pojednostavljenja postupka obračuna da dogovore da se za određene grupe slučajeva izvrši paušalni obračun i naknada nastalih troškova.

Poglavlje 2.

Starost, invalidnost i smrt

Član 22.

Sabiranje perioda osiguranja

(1) Ako je prema pravnim propisima jedne strane ugovornice sticanje, očuvanje ili ponovno priznavanje prava na davanje uslovljeno navršenjem perioda osiguranja, nosilac te strane ugovornice uzima u obzir, ako je potrebno, i periode osiguranja navršene prema pravnim propisima druge strane ugovornice, kao da su navršeni prema pravnim propisima koje on primenjuje, pod uslovom da se ne odnose na isto vreme.

(2) Ako je prema pravnim propisima jedne strane ugovornice, pravo na određeno davanje uslovljeno navršenjem perioda osiguranja u određenom zanimanju, odnosno poslu ili u zanimanju za koje postoji poseban sistem, nosilac te strane ugovornice za pružanje takvog davanja uzima u obzir i periode osiguranja koji su, prema pravnim propisima druge strane ugovornice, navršeni u odgovarajućem sistemu ili u sličnom zanimanju, odnosno poslu.

(3) Ako, i pored primene st. 1. i 2. ovog člana nisu ispunjeni uslovi za sticanje prava na davanje nadležni nosilac uzima u obzir i periode osiguranja navršene u trećim državama sa kojima obe strane ugovornice imaju zaključene sporazume o socijalnom osiguranju kojima se predviđa sabiranje perioda osiguranja. Ako samo jedna strana ugovornica ima sporazum sa

trećom državom, ona uzima u obzir i periode osiguranja koji su njeni državljani navršili u trećoj državi, ako sporazumom sa tom državom nije drugačije utvrđeno.

(4) U slučaju Mađarske stav 3. se ne odnosi na one periode osiguranja koji se mogu računati a koji su stečeni prema pravnim propisima treće države sa kojom Mađarska ima zaključen sporazum na teritorijalnom principu.

(5) Ako prema pravnim propisima jedne strane ugovornice, vreme korišćenja penzija produžava period u kome moraju biti navršeni periodi osiguranja, taj period se produžava odgovarajućim vremenom korišćenja penzije ostvarene prema pravnim propisima druge strane ugovornice.

Član 23.

Utvrđivanje samostalnog davanja

Ako pravo na davanje postoji i bez primene odredaba člana 22. ovog sporazuma, nadležni nosilac utvrđuje davanje isključivo na osnovu perioda osiguranja koji se uzima u obzir prema pravnim propisima koje primenjuje.

Član 24.

Utvrđivanje srazmernog davanja u Republici Srbiji

Ako pravo na davanje postoji samo uz primenu člana 22. ovog sporazuma, nadležni nosilac utvrđuje iznos davanja na način tako što:

1. obračunava teorijski iznos davanja koji bi pripadao da su ukupni periodi osiguranja koji se uzimaju u obzir za obračun davanja navršeni prema pravnim propisima koje on primenjuje. Iznos davanja koji ne zavisi od dužine perioda osiguranja uzima se kao teorijski iznos;

2. na osnovu tako obračunatog iznosa, utvrđuje iznos davanja srazmeran odnosu između perioda osiguranja navršenih isključivo prema pravnim propisima koje on primenjuje i ukupnih perioda osiguranja koji se uzimaju u obzir za obračun davanja;

3. ako zbir perioda osiguranja navršenih prema pravnim propisima obe države ugovornice prelazi najduže periode osiguranja utvrđene prema pravnim propisima jedne strane ugovornice za sticanje punog davanja, nadležni nosilac te države će uzeti najduži period navršen prema pravnim propisima koje primenjuje, umesto zbira navršenih perioda.

Član 25.

Utvrđivanje penzije u Mađarskoj na principu pro rata

Ako odnosno lice pravo na penziju prema mađarskim pravnim propisima može da ostvari isključivo sabiranjem perioda osiguranja, mađarski nosilac utvrđuje onaj deo penzije koji bi pao na njegov teret kada bi se kod utvrđivanja penzije morao uzeti u obzir ukupni period osiguranja ostvaren prema pravnim propisima obe strane ugovornice. Ovako utvrđen iznos penzije isplaćuje nosilac srazmerno odnosu između perioda osiguranja navršenih isključivo prema mađarskim pravnim propisima i ukupnih perioda osiguranja navršenih prema pravnim propisima obe strane ugovornice.

Član 26.
Osnov za utvrđivanje davanja

Ako se prema pravnim propisima jedne strane ugovornice iznos davanja obračunava na osnovu zarade, osnovice osiguranja, uplaćenog doprinosa odnosno osnovice doprinosa u određenom periodu, nadležni nosilac uzima u obzir zaradu, osnovicu osiguranja, uplaćeni doprinos odnosno osnovicu doprinosa isključivo iz perioda osiguranja navršenog prema pravnim propisima koje on primenjuje.

Član 27.
Periodi osiguranja kraći od godinu dana

(1) Ako je ukupan period osiguranja, koji se prema pravnim propisima jedne strane ugovornice uzimaju u obzir za obračunavanje davanja, kraći od godinu dana, ne odobrava se pravo na davanje, izuzev u slučaju kada, prema tim pravnim propisima, postoji pravo na davanje samo po osnovu tih perioda osiguranja.

(2) Periodi osiguranja iz stava 1. ovog člana po osnovu kojih nosilac jedne strane ugovornice ne odobrava davanje, uzima u obzir nosilac druge strane ugovornice za sticanje, očuvanje i ponovno priznavanje prava na davanje, kao i određivanje njegove visine, kao da su navršeni prema njegovim pravnim propisima.

Član 28.
Utvrđivanje davanja za lica sa izmenjenom radnom sposobnošću u Mađarskoj

(1) Izuzetno od odredaba čl. 23, 25. i 27. ovog sporazuma, davanja za lica sa izmenjenom radnom sposobnošću u Mađarskoj, određuju se na sledeći način:

(2) Ako se utvrdi pravo u skladu sa mađarskim pravnim propisima, davanje se obračunava na sledeći način:

2.1 Izračunavanjem iznosa davanja isključivo prema mađarskim pravnim propisima, umanjenoj za iznos dodeljen od strane nadležnog nosioca druge strane ugovornice i

2.2. Izračunavanjem iznosa davanja u skladu sa mađarskim pravnim propisima koji je srazmerno jednak periodu osiguranja navršenog prema mađarskim pravnim propisima i periodima osiguranja navršenim prema pravnim propisima obe strane ugovornice.

(3) Zainteresovano lice ima pravo da ostvari veći od iznosa obračunatih u skladu sa stavom 2. tač. 2.1. i 2.2.

(4) Ukoliko pravo može da se ostvari isključivo uzimajući u obzir periode osiguranja navršene prema pravnim propisima druge strane ugovornice, srazmerno utvrđen iznos se obračunava od teorijskog iznosa izračunatog uzimajući u obzir navršene periode prema pravnim propisima obe strane ugovornice. Srazmerni iznos odgovara odnosu perioda osiguranja navršenih prema mađarskim pravnim propisima prema ukupnim periodima osiguranja navršenih prema pravnim propisima obe strane ugovornice. Mađarski nadležni nosilac isplaćuje samo srazmerni deo davanja izračunat ovim metodom.

- (5) Iznos davanja ostvaren u skladu sa stavom 2. tačka 2.2. i stavom 3. ovog člana ne može biti umanjen za iznos davanja koji je ostvaren kod nadležnog nosioca druge strane ugovornice.
- (6) Ne dirajući u mađarske pravne propise, ukoliko su periodi osiguranja navršeni prema mađarskim pravnim propisima kraći od 365 dana, mađarski nadležni nosilac neće dodeliti davanja predviđena ovim članom.
- (7) Davanja za rehabilitaciju pružaju se isključivo licima koja imaju prebivalište u Mađarskoj.

Poglavlje 3.

Osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti

Član 29.

Davanja za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti

- (1) Lice koje pretrpi povredu na radu ili je obolelo od profesionalne bolesti, ostvaruje pravo na davanja u naturi prema pravnim propisima strane ugovornice kod koje je osigurano.
- (2) Lice koje pretrpi povredu na radu ostvaruje pravo na novčana davanja prema pravnim propisima strane ugovornice kod koje je osigurano.
- (3) Za davanja u naturi koja se pružaju po osnovu povrede na radu ili profesionalne bolesti, primenjuju se odgovarajući članovi ovog sporazuma. Troškove za pružena davanja nosioci strana ugovornica uzajamno obračunavaju u skladu sa članom 21. ovog sporazuma.
- (4) Ako pravni propisi jedne strane ugovornice predviđaju da se prilikom utvrđivanja gubitka ili umanjenja radne sposobnosti zbog povrede na radu ili profesionalne bolesti, ili prilikom utvrđivanja prava na davanje moraju uzeti u obzir i prethodne povrede na radu i profesionalne bolesti uzimaju se u obzir i povrede na radu i profesionalne bolesti u skladu sa pravnim propisima druge strane ugovornice.
- (5) Ako lice na putu radi stupanja na posao doživi povredu smatraće se da je do povrede došlo na teritoriji strane ugovornice kod koje je lice osigurano.

Član 30.

Novčano davanje za slučaj profesionalne bolesti

- (1) Prilikom utvrđivanja prava na davanje po osnovu određene profesionalne bolesti nosilac jedne strane ugovornice uzima u obzir i one delatnosti opasne po zdravlje koje prema pravnim propisima druge strane ugovornice i prema svojoj prirodi mogu biti uzroci te profesionalne bolesti. Ako pravo na novčano davanje za slučaj profesionalne bolesti postoji prema pravnim propisima obe strane ugovornice, davanja odobrava strana ugovornica prema čijim pravnim propisima je lice poslednji put osigurano po osnovu obavljanja delatnosti koja je uzrokovala profesionalnu bolest.
- (2) Ako je lice koje je po osnovu profesionalne bolesti primalo ili prima novčano davanje na teret nosioca jedne strane ugovornice, zbog pogoršanja bolesti prouzrokovanog obavljanjem delatnosti koja prema pravnim propisima druge strane ugovornice, može da izazove profesionalnu bolest, podnelo zahtev za davanje nosiocu druge strane ugovornice, nosilac prve strane ugovornice i dalje snosi troškove davanja, bez obzira na pogoršanje, prema

svojim pravnim propisima. Nosilac druge strane ugovornice odobrava davanje u visini razlike između davanja koje pripada nakon pogoršanja i davanja koje bi, po osnovu nastupanja te bolesti, pripadalo prema njegovim pravnim propisima.

Poglavlje 4. Nezaposlenost

Član 31. Sabiranje perioda osiguranja

(1) Ukoliko pravni propisi jedne strane ugovornice isplatu davanja ili trajanje davanja za slučaj nezaposlenosti vezuju za navršenje određenog perioda, nadležni nosilac te strane ugovornice će periode navršene u skladu sa pravnim propisima druge strane ugovornice smatrati kao da su navršeni prema njenim pravnim propisima, ukoliko se oni i prema pravnim propisima prve strane ugovornice smatraju periodima osiguranja, odnosno periodima na osnovu kojih se ostvaruje pravo i ukoliko se ne poklapaju.

(2) U odnosu na Republiku Srbiju, za ostvarivanje prava na davanje po osnovu nezaposlenosti potrebno je da lice bude osigurano, pre podnošenja zahteva, najmanje onoliko meseci koliko je predviđeno njenim pravnim propisima.

(3) Kod utvrđivanja iznosa davanja za slučaj nezaposlenosti, prema mađarskim pravnim propisima, uzima se, za vreme perioda osiguranja u drugoj strani ugovornici, samo odgovarajuća prosečna zarada u Mađarskoj u istoj ili sličnoj delatnosti evidentirana i objavljena od strane za to nadležnog organa. Davanja za slučaj nezaposlenosti utvrđuju se u skladu sa mađarskim pravnim propisima.

Deo IV RAZNE ODREDBE

Član 32. Organi za vezu i nadležni nosioci

(1) Organi za vezu ovlašćeni za sprovođenje ovog sporazuma utvrđuju se administrativnim sporazumom.

(2) Organi za vezu i nadležni nosioci dogovaraju mere za efikasno sprovođenje ovog sporazuma.

Član 33. Administrativni sporazumi

Vlade ili nadležni organi strana ugovornica zaključuju posebne sporazume za sprovođenje ovog sporazuma.

Član 34.

Saradnja organa i nosilaca

(1) Nadležni organi, organi za vezu i nosioci se međusobno obaveštavaju o svim preduzetim merama za sprovođenje ovog sporazuma i svim promenama svojih pravnih propisa u vezi sa primenom ovog sporazuma.

(2) Nadležni organi, organi za vezu i nosioci strana ugovornica pružaju uzajamnu besplatnu pravnu pomoć u primeni ovog sporazuma.

(3) Lekarske preglede koji se obavljaju isključivo zbog primene pravnih propisa jedne strane ugovornice, a odnose se na lica koja u drugoj strani ugovornici imaju prebivalište ili boravište, obaviće na zahtev nadležnog nosioca i na njegov teret, nosilac prema prebivalištu ili boravištu. Lekarske preglede koji se obavljaju zbog primene pravnih propisa obe strane ugovornice, obavlja na svoj teret nosilac prema prebivalištu ili boravištu tog lica.

(4) Sudovi pružaju pravnu pomoć u skladu sa propisima koji se primenjuju u toj oblasti.

(5) Nadležni nosioci strana ugovornica se međusobno i bez odlaganja obaveštavaju o podacima i činjenicama važnim za pružanje davanja, ukoliko sa njima raspolažu.

Član 35.

Potvrda o životu

U skladu sa pravnim propisima koji se primenjuju, a najmanje jedanput godišnje, korisnik prava je obavezan, da na zahtev nadležnog nosioca, dostavi potvrdu o životu na utvrđenom obrascu.

Član 36.

Doznake

(1) Novčana davanja na koja obavezuje ovaj sporazum nosioci isplaćuju u skladu sa nacionalnim pravnim propisima.

(2) Ako je nosilac jedne strane ugovornice obavezan da izvrši plaćanje nosiocu druge strane ugovornice, to plaćanje će izvršiti u nacionalnoj valuti druge strane ugovornice ako je valuta druge strane ugovornice konvertibilna. U suprotnom, plaćanja se izvršavaju u EUR.

(3) Ako jedna strana ugovornica propiše ograničenje deviznog prometa, strane ugovornice će učiniti sve kako bi se obezbedile doznake novčanih sredstava koja pripadaju na osnovu ovog sporazuma.

Član 37.

Oslobađanje od taksi i overa

(1) Oslobađanje ili smanjenje taksi predviđeno pravnim propisima jedne strane ugovornice za pismene podneske ili dokumenta koja se prilažu zbog primene njenih pravnih propisa, odnosi se i na odgovarajuće pismene podneske i dokumenta koja se prilažu zbog primene pravnih propisa druge strane ugovornice.

(2) Isprave, dokumenta i pismeni podnesci bilo koje vrste, koji se prilažu prilikom primene ovog sporazuma, ne podležu nadoveri nadležnog organa.

Član 38. **Upotreba jezika**

(1) Nadležni organi, organi za vezu i nosioci strana ugovornica prilikom sprovođenja ovog sporazuma i pravnih propisa na koje se on odnosi, u međusobnoj komunikaciji, i u komunikaciji sa zainteresovanim licima i njihovim predstavnicima mogu koristiti službeni jezik svoje države.

(2) Nadležni organi, organi za vezu i nosioci strana ugovornica ne mogu odbiti podneske ili dokumenta zato što su sačinjeni na službenom jeziku druge strane ugovornice.

Član 39. **Jednak tretman zahteva**

(1) Zahtevi, dokumenta i drugi podnesci za davanja prema pravnim propisima jedne strane ugovornice, podneti nadležnom organu, organu za vezu ili nosiocu druge strane ugovornice koji je prema pravnim propisima koji se na njega primenjuju ovlašćen za njihov prijem, tretiraju se kao da su podneti nadležnom nosiocu.

(2) Nadležni organ, organ za vezu ili nosilac jedne strane ugovornice kome je podnet zahtev, dokument ili drugi pisani podnesak je obavezan da ga bez odlaganja, saglasno svojim pravnim propisima, prosledi nadležnom nosiocu druge strane ugovornice.

(3) Zahtev za davanje, podnet prema pravnim propisima jedne strane ugovornice smatra se istovremeno, i zahtevom za odgovarajuće davanje prema pravnim propisima druge strane ugovornice, osim ako podnosilac izričito traži da se odloži utvrđivanje prava na novčano davanje prema pravnim propisima druge strane ugovornice.

Član 40. **Priznavanje i izvršenje odluka**

(1) Izvršne odluke sudova, izvršne odluke i isprave nadležnih organa ili nosilaca o doprinosima i drugim potraživanjima iz socijalnog osiguranja priznaju se u drugoj strani ugovornici.

(2) Priznanje se može odbiti samo ako je u suprotnosti sa pravnim propisima, odnosno javnim poretkom one strane ugovornice u kojoj treba da se prizna odluka ili isprava.

(3) Izvršne odluke i isprave priznate u skladu sa stavom 1. ovog člana izvršavaju se na teritoriji druge strane ugovornice. Izvršni postupak se sprovodi prema pravnim propisima koji se primenjuju na izvršenje odgovarajućih odluka ili isprava strane ugovornice na čijoj teritoriji treba da se sprovede izvršenje. Odluke i isprave moraju da sadrže potvrdu o izvršnosti (klauzula o izvršenju).

(4) Uzajamna pomoć nosilaca u primeni ovog člana ne uključuje zastupanje u sudskom postupku.

Član 41. **Naknada štete**

(1) Ako lice koje prema pravnim propisima jedne strane ugovornice prima davanje za štetu koja je nastala na teritoriji druge strane ugovornice i ima, prema njenim pravnim propisima, pravo na naknadu štete od trećeg lica, tada i nosilac koji isplaćuje davanje ima pravo da traži naknadu štete od trećeg lica.

(2) Ako pravo na naknadu štete u vezi sa istovrsnim davanjima, po osnovu istog slučaja štete, imaju, u skladu sa stavom 1. ovog člana, nosioci obe strane ugovornice, treće lice može isplatiti naknadu štete, jednom ili drugom nosiocu čime se oslobađa daljih obaveza u vezi naknade štete. Nosioci će namiriti svoja potraživanja po ovom osnovu srazmerno davanjima koja isplaćuju.

Član 42. **Neosnovano plaćena novčana davanja**

Ako je nosilac jedne strane ugovornice bez pravnog osnova ili greškom isplatio novčano davanje, ovako isplaćeni iznos može da se odbije u korist odnosnog nosioca od odgovarajućeg davanja koje se isplaćuje prema pravnim propisima druge strane ugovornice. Obustava se vrši prema pravnim propisima druge strane ugovornice.

Član 43. **Zaštita podataka**

Na prosleđivanje ličnih podataka tokom sprovođenja ovog sporazuma, a u skladu sa pravnim propisima država ugovornica, važe sledeće odredbe:

1. U svrhu sprovođenja ovog sporazuma nadležni organ, organ za vezu ili nosilac jedne strane ugovornice može nadležnom organu, organu za vezu ili nosiocu druge strane ugovornice saopštiti samo lične podatke neophodne za ostvarivanje prava. Strana koja prima podatke te podatke može obrađivati i koristiti samo za te potrebe.
2. Strana koja prima podatke u svakom konkretnom slučaju izveštava stranu koja dostavlja podatke u koju su svrhu i sa kakvim rezultatom dostavljeni podaci upotrebljeni.
3. Strana koja dostavlja podatke dužna je da brine o tačnosti podataka, kao i o tome jesu li preko potrebni i primereni zadatoj svrsi. Ukoliko ustanovi da su dostavljeni podaci netačni ili se prema pravnim propisima koje primenjuje nisu smeli dostaviti, o tome neizostavno treba obavestiti primaoca podataka, koji ih, u zavisnosti od okolnosti, ispravlja ili briše.
4. Strana koja dostavlja podatke, na zahtev lica na koga se podaci odnose, daje izveštaj o podacima koji su o njemu dostavljeni, svrsi korišćenja, pravnom osnovu i vremenskom roku njihovog korišćenja.
5. Podaci se neodložno brišu kada prestanu biti potrebni u svrhu zbog koje su poslani.
6. Strana koja dostavlja podatke i strana koja prima podatke dužne su da dostavljene lične podatke zaštite od neovlašćenog pristupa, promene i objavljivanja.
7. Strane ugovornice obezbediće nadzor nad obradom podataka u skladu sa svojim pravnim propisima.

8. Strane ugovornice obezbediće u slučaju povrede prava u vezi sa zaštitom podataka o ličnosti, odgovarajuću pravnu zaštitu u skladu sa svojim pravnim propisima.

Član 44.
Rešavanje sporova

(1) Sporove u tumačenju ili primeni ovog sporazuma rešavaju, sporazumno, nadležni organi strana ugovornica.

(2) Ako nastali problem nije moguće rešiti na način iz stava 1. ovog člana, rešava se diplomatskim putem.

Deo V
PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 45.
Prelazne odredbe

(1) Ovaj sporazum ne utvrđuje pravo na davanje za period pre njegovog stupanja na snagu.

(2) Prilikom primene ovog sporazuma uzimaju se u obzir sve činjenice nastale pre njegovog stupanja na snagu.

(3) Davanja utvrđena pre stupanja na snagu ovog sporazuma neće se ponovo utvrđivati.

Član 46.
Specifične obaveze Mađarske u vezi sa ovim sporazumom

Ovaj sporazum ni u kom obliku nema uticaja na obaveze Mađarske koje proističu iz njenog članstva u Evropskoj Uniji. Prema tome, ni odredbe ovog sporazuma ne mogu se citirati niti tumačiti tako da ukidaju, suspenduju ili na bilo koji način utiču na obaveze Mađarske koje proizlaze iz Ugovora o osnivanju Evropske Unije.

Član 47.
Stupanje na snagu

(1) Ovaj sporazum podleže potvrđivanju.

(2) Ovaj sporazum stupa na snagu prvog dana trećeg meseca po isteku meseca u kome je dostavljeno poslednje obaveštenje o potvrđivanju.

(3) Stupanjem na snagu ovog sporazuma, u odnosima između Republike Srbije i Mađarske prestaje da važi Konvencija između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Narodne Republike Mađarske o uređenju pitanja socijalnog osiguranja njihovih državljana, zaključena u Budimpešti, 7. oktobra 1957. godine.

Član 48.
Trajanje i otkazivanje

(1) Strane ugovornice ovaj sporazum zaključuju na neodređeno vreme. Svaka strana ugovornica ga može, u tekućoj kalendarskoj godini, u pismenoj formi, diplomatskim putem, otkazati zaključno sa 31. decembrom tekuće godine, pri čemu otkazni rok ne može biti kraći od šest meseci.

(2) U slučaju otkazivanja ovog sporazuma, njegove odredbe se i dalje primenjuju na stečena prava, kao i na zahteve podnete do dana njegovog otkazivanja.

U potvrdu ovoga, opunomoćenici su potpisali ovaj sporazum i stavili pečat.

Sačinjeno u Budimpešti, dana 29. novembra 2013. godine, u dva primerka, na srpskom i mađarskom jeziku, pri čemu su tekstovi podjednako verodostojni.

Za Republiku Srbiju

Za Mađarsku

Rade Drobac, s.r.

Andraš Doncev, s.r.

Ambasador Republike Srbije u
Mađarskoj

Državni sekretar za parlamentarna
pitanja u
Ministarstvu ljudskih resursa